

ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY HRADEC KRÁLOVÉ

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2024

Idea, poslání a historie organizace

Jsme základní organizací Českého svazu ochránců přírody, jehož členy spojuje aktivní zájem chránit přírodu a krajinu. Oblast činností spolku a našich členů je velmi rozsáhlá, od péče o přírodně cenná území, průzkumy a mapování, zachování druhového bohatství živočichů a rostlin, práce s dětmi a mládeží, vzdělávání a osvěty veřejnosti až po pomoc zraněným a handicapovaným živočichům.

Náš spolek byl založen v roce 2019 a od téhož roku je členem Mezinárodní ochránářské skupiny JARO, která se dnes řadí mezi nejvíce aktivní občanské spolky zabývající se praktickou ochranou přírody. Tvoří ji 12 ochránářských organizací, velmi úzce spolupracujících hlavně na území České republiky, ale i v Rakousku, na Slovensku, v Polsku a Německu. Spolupracujeme přes 30 let a věnujeme se ochraně přírody od jedinců (v Záchrané stanici Jaroměř), přes jednotlivé populace a biotopy až po biomy (např. tropické lesy či Tyrolské Alpy). Společně aktivně pečujeme o více než 200 biologicky cenných území na ploše přes 2000 ha, z čehož ČSOP Hradec Králové celkem o 16 lokalit.

Pilíře naší práce

• Praktická ochrana přírody

Členové naší organizace se již mnoho let snaží o zlepšení stavu nejen středoevropské, ale i tropické přírody. V našich končinách se jedná především o praktickou, odborně vedenou obnovu a ochranu biologicky cenných lokalit. Cílem ale není přírodu před lidmi uzavírat, naopak se jí snažíme vhodným způsobem zpřístupnit a popularizovat její ochranu tak, aby návštěvníci svým chováním nepřispívali k jejímu ničení. Spolupracujeme s vědci napříč obory, podporujeme inovace v ochraně přírody a směřujeme komunikaci k laické veřejnosti.

• Ochrana ohrožených druhů a biodiverzity

Biodiverzita neboli biologická rozmanitost života ve všech jeho formách a podobách, znamená nejen variabilitu všech žijících organismů, ale může být také klíčem k našemu přežití. Proto ohrožené druhy živočichů a rostlin nejen chráníme, ale provádíme též jejich mapování, monitoring, přírodovědné průzkumy přirozených či potenciálních stanovišť, i zpětné repatriace vybraných druhů v daných oblastech již vyhynulých.

• Ekologická výchova a osvěta veřejnosti

Již v roce 2019 jsme odstartovali kampaň Pomáhám přírodě, která se záhy stala nosným programem naší osvětové a edukační činnosti. Vybudovali jsme Ekokaravan, jako mobilní základnu pro osvětu veřejnosti, který již pátým rokem úspěšně provozujeme. Každoročně pořádáme řadu dobrovolnických akcí, přednášky a exkurze s našimi odbornými lektory.

Náš tým v roce 2024

Bc. Tereza Macečková – **předsedkyně, projektová manažerka, LIFE Apollo2020**

Ing. Bc. Věra Hlubučková – **ekonomika, účetnictví, finance**

Mgr. Oto Petřík – **projektový asistent LIFE Apollo2020 a projektový manager KT programů, biolog**

Mgr. Katka Věříšová – **projektový managerka KT programů, chovatelka motýlů, bioložka**

Ing. Tereza Halašková – **dárci a sponzoři**

Mgr. Kamil Hromádka – **hospodář**

Mgr. Michaela Kadavá – **pokladník**

RNDr. Blanka Mikátová – **bioložka**

Michal Jilma, DiS – **administrativa a management biologicky cenných lokalit**

Miloš Andres – **lepidopterolog, botanik**

Pavel Brodecký – **management biologicky cenných lokalit**

Hana Adamcová – **organizátorka ekokaravanu, produktový specialista**

Patricie Vohralíková – **lektorka ekokaravanu, benefice, veřejná sbírka**

Šárka Gottlandová – **lektorka ekokaravanu, prodejce**

Pavel Beránek – **lektor ekokaravanu, pastevní dozor, terénní práce**

Ing. Robert Přinesdomů – **webmastering**

Pavel Sinkovicz – **výtvarník, člen výboru**

Soňa Koubská – **revizní pracovník, administrativa**

Plus řada dobrovolníků, externích spolupracovníků a kolegů partnerských organizací.

Praktická ochrana přírody

V průběhu roku 2024 jsme pokračovali v péči o lokality z let minulých, ke kterým nám zároveň přibýly některé nové projekty. Bohužel několik stávajících lokalit nebo jejich částí jsme museli naopak opustit z důvodu podfinancování a vypršení smluv. V kooperaci Skupiny JARO jsme též spolupracovali v zásadách na mnoha dalších cenných lokalitách či chráněných územích v ČR i v zahraničí.

Kosení v Orlickém Podhůří

Cílem tohoto projektu bylo provedení seče na podporu biodiverzity na území ležícím v obci Orlické Podhůří. Projekt se skládá ze dvou navzájem oddělených, ale z biologického hlediska cenných lokalit, na kterých se vyskytuje řada zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Jedná se o lokality, které byly dle příslušného katastrálního území nazvány Dobrá Voda a Rviště.

Dobrá Voda: Ovocný sad ležící pod jižním okrajem lesa je významný zejména z entomologického hlediska. Jedná se o jednu z posledních lokalit sarančete vrzavého ve východních Čechách. Ze zajímavějších druhů motýlů, kteří se vyskytují na území východních Čech řídce, zde žije ohrožený bělásek hrachorový a perletovec prostřední. Z botanického hlediska se jedná o společenstva širolistých trávníků s několika vzácnějšími rostlinnými druhy jako je například hořeček brvitý či orlíček planý. Historicky zde údajně rostla rovněž orchidej vstavač osmahlý. Proběhla seč na ploše 0,2 ha dlouhodobě neobhospodařované lokality s plošným výskytem třtiny nebo rákosu, náletových dřevin a ostružiníků.

Rviště: Teplomilná stráň nacházející se jižně od jižního výběžku obce Orlické Podhůří na úpatí kopce Zátvor. Z části již degradovaná, přesto však pro některé méně běžné druhy živočichů a rostlin stále ještě významná lokalita s výskytem například hořečku brvitého, černýše rolního a sléz velkokvětý. Z živočichů se zde vyskytuje ještěrka obecná, cikáda chlumní, pačmelák cizopasný, území se stalo také lovištěm včelojeda lesního a užovky hladké. Z pozorovaných motýlů zde žije ostruháček švestkový, perletovec prostřední, modrásek jetelový, soumrachník jahodníkový a lišaj svízelový. Hnízdí zde rovněž tuhák obecný. Na téměř nepřístupné lokalitě s velkou svažitostí bylo letos mozaikovitě pokoseno cca 0,25 ha, a po vhodných managementových opatřeních by měla nabývat na významu.

Pokračování péče o PP Na Plachtě v Hradci Králové

„Výkladní skříň ochrany přírody“ přírodní památka Na Plachtě se nachází na jihovýchodním okraji města Hradec Králové a z botanického i zoologického hlediska jde bezesporu o nesmírně cennou lokalitu. Zdejší zatím nejvzácnější rostlinou je kriticky ohrožený stozrník Inovitý. Díky zásahům spočívajícím v odstranění vzrostlých

náletových dřevin a následnému záměrnému rozrušení terénu za pomoci vojenské techniky však došlo k tomu, že se zde probudila k životu semena této rostliny, která do té doby ležela ve zdejší semenné bance a čekala přesně na podobnou příležitost. Zdejším cenným druhům a celé lokalitě se podrobně věnujeme zde: www.naplachte.cz. O některé části lokality pečuje Skupina JARO na základě ústních i písemných dohod s vlastníky již od roku 2004. Pastva divokých koní z Exmooru a buvola domácího, likvidace náletových dřevin, mozaikovitě kosení travních porostů včetně odstranění biomasy, řízené vypalování, údržba zoostromů, organizované pojezdy vojenskou pásovou technikou či již tradiční dobrovolnické brigády a odborné exkurze, vše zde probíhá v naší odborné režii.

V roce 2024 jsme kromě každoroční údržby zahájili i přípravné práce na monitoringu a likvidaci invazních druhů rostlin.

Sečení na Choceňsku

Předmětem tohoto dvouletého projektu je provádění seče, případně lokálního vyřezávání náletových dřevin na podporu biodiverzity v okolí města Chocně v letech 2023-2024. Opatření se týká třech navzájem oddělených lokalit, které byly nazvány Kostecké Horky I, Kostecké Horky II a Mokřadní louka Sruby. Na všech třech lokalitách byla základním opatřením především seč křovinořezem. Vyřezávání náletů bylo zhotoveno zcela nezištně. Bez těchto zásahů by lokality postupně degradovaly vlivem postupného zazemňování, vysychání a dominancí konkurenčně silných druhů rostlin, jako je například rákos obecný či různé druhy trav. Posečením a odklizením travní biomasy navíc dojde k lepšímu ukládání uhlíku do půdy, což pomáhá k odvracení globálních změn klimatu.

Likvidace líčidla amerického v Hodonínské Dúbravě

V těsné blízkosti NPP Hodonínská Dúbrava se začalo šířit invazní líčidlo americké. Odbíjelo už za pět minut dvanáct, než by dosáhlo i centrálních cenných ploch a stal se z něj skutečný průšvih. A tak jsme drtili líčidlo všemi způsoby a dost jsme si to užili! Vyplavili jsme ze sebe všechny vztek a užívali si přívaly endorfinů vždy, když nějaká z "mandragor" podlehla. Cílem bylo zlikvidovat tuto invazi ještě v počátku, než začne dělat vážné problémy v samotné NPP. Ruční vytrhávání a vyrývání invazního líčidla amerického na čtyřech plochách výskytu bylo provedeno v době květu rostliny tak, aby mělo maximální likvidační účinek.

Obnova Trkmanských luk

Zásah v blízkosti evropsky významné lokality Trkmanské louky v k. ú. Rakvice, okres Břeclav, v rámci Programu péče o krajinu v letech 2023-2024 spočívá v sečení a pastvě ruderální vegetace na souhrnné ploše o velikosti 11,4 ha. Účelem je obnovení trávobylinné slaništní vegetace a potlačení expanzivních druhů rákosu obecného a svídy krvavé, které postupnou sukcesí vytlačují konkurenčně slabší společenstva i druhy například pcháč žlutoostenný. Na dotčené ploše se kromě jiného nachází pcháč krátkohlavý, který má zde a v bezprostředním okolí jediné místo výskytu v ČR.

Zajištění péče o zvláště chráněné území Polabské hůry

Komplex Semické, Přerovské a Břístevní hůry, na kterých naleznete např. vzácné orchideje, bylinky i nebesky modré hořce jsou významné pro svoji jedinečnost. Ještě větší význam však mají jako celek, díky vzájemnému propojení některých populací. Pokračujeme zde v pravidelné mozaikovitě seči a eliminaci náletů v zájmu zachování biodiverzity na výslunných stráních, sadech a pastvinách se soliterními stromy a keři.

Břístevní hůra: Předjarní výhrab mechů s narušením drnu jakožto péče o kriticky ohrožený hořeček nahořklý ve spojitosti s každoročním mozaikovitým kosením včetně odstraňování výmladků a veškeré vzniklé biomasy probíhaly citlivě s ohledem na výskyt jak hořečku nahořklého, tak i břitvého.

Přerovská hůra: Letos jsme již naposled zajistili mozaikové kosení spojené s udržovacím odstraňováním výmladků na jižních terasách Přerovské hůry v celém rozsahu, neboť od r.2024 přejde činnost na většině území na jiného zhotovitele. Veškerá biomasa byla odstraněna z místa zásahu, zlikvidována v souladu s platnými právními předpisy a všechny čerstvé řezné plochy po odstranění výmladků byly ošetřeny koncentrovaným neselektivním herbicidem.

Semická hůra: Pravidelné kosení s odstraňováním výmladků na Semické hůře jsme zvládli včetně odvozu a likvidace vzniklé biomasy v souladu s platnými právními předpisy. Výmladky dřevin byly po sečení ošetřeny koncentrovaným neselektivním herbicidem. Zároveň jsme zimním výřezem boroviček udělali radost nejedné rodině v podobě krásného, a hlavně naprosto ekologicky udržitelného vánočního stroměčku za nula korun.

Horka u Kounic - péče o lokalitu hořečku nahořklého pravého

Tuto lokalitu se nám podařilo vykoupit v roce 2021 v rámci programu Místo pro přírodu pod hlavičkou ČSOP. V roce 2024 jsme tedy pokračovali v sečení xerothermního trávníku, shrabání posečené trávy, výhrabu stařiny a mechů, vyřezávání porostu křovin a náletů, odvozu a likvidaci veškeré biomasy dle legislativy. Povedlo se nám též rozšíření zásahu na severovýchodní části s kokrhelem a dalšími vzácnými druhy rostlin dřímajících v místní semenné bance. Území jsme tedy ještě více osvobodili od neúspěšného zarůstání křovinami a invazivními druhy rostlin typu třtina křovištní.

Horka u Ovčár - obnova stráně se zbytky širokolistých trávníků

Slínovcová stránka na vrchu Horka u Ovčár u Kolína byla dříve bohatě kvetoucí loukou s několika ovocnými stromy a hořečkem nahořklým, který se zde díky pravidelnému kosení sadu vyskytoval ještě v roce 2010. Stráň byla od té doby (spíše desítky let) bez údržby, postupně zarostlá náletovými dřevinami s dožívajícími starými třešněmi a na zbytku lučního porostu se krčili poslední jedinci pcháče bělohlavého a bezlodyžného, máčky ladní, krvavce menšího, svízelu syříšfový či chrpy latnaté. Z živočichů se zde potkáte s „běžnými“ motýly jako běžní okáči, vřetenuška obecná, žluťásek jižní, dále pak kudlanka nábožná, ještěrka obecná a slepýš křehký.

Ač náletové křoviny zabíraly již většinu pozemku, stále byla ve stavu, kdy je možné lokalitě vrátit původní charakter širokolistých suchých trávníků. V roce 2024 jsme pokračovali v údržbě zásahů z předchozích let. Předpokládáme, že zásah na lokalitě by mohl zvýšit nejen místní biodiverzitu, ale i druhovou pestrost semenné banky.

Managementové zásahy na Barochu

Přírodní rezervace Baroch u Hrobic na Pardubicku je třetí nejvýznamnější ornitologická lokalita východních Čech, kde v rámci skupiny JARO provádíme experimentální pastvu divokých koní z Exmooru a buvolů vodních na ploše bývalého rybníku. K tomu již pravidelně kosíme rákosiny, letos o celkové výměře 1 ha, včetně úklidu pokosené hmoty s odvozem mimo zájmové plochy nebo pálení mimo PR po dohodě s vlastníky okolních pozemků, vždy s vyklizením spáleniště.

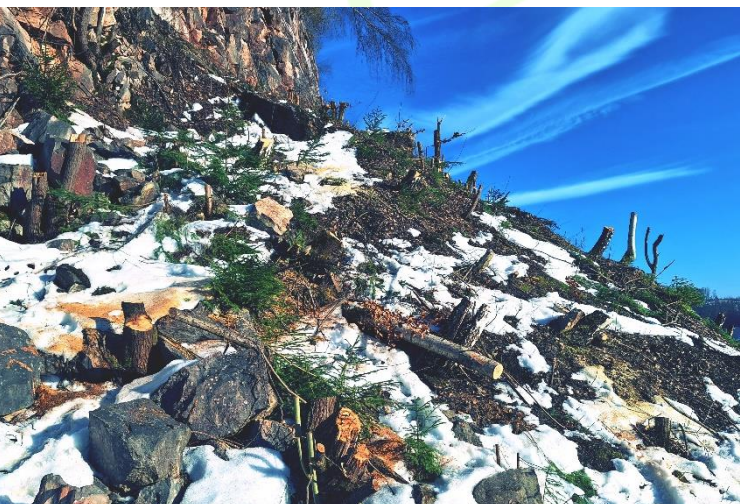
Praktický management vápencového lomu Kotouč

K managementovému opatření na části lokality lomu Kotouč v k.ú. Štramberk, kde se v 80. letech minulého století úspěšně podařilo repatriovat v ČR vyhynulého motýla jasoně červenookého, jsme přistoupili z důvodu ohrožení lokality sukcesí náletových dřevin. Opatření spočívalo ve výřezu náletů za účelem zlepšení stanovištních podmínek zvláště chráněného druhu jasoně červenookého a dalších významných druhů vázaných taktéž na jím osídlená stanoviště. Lokalitu jsme prosvětlili tak, aby nevznikla souvislá vykáčená plocha větší než 40 m². Pařízky vyřezaných stromů a keřů byly ošetřeny vhodným herbicidem, nevyužitá biomasa byla zlikvidována v souladu s platnými právními předpisy, přičemž její část jsme využili na stavbu biotechnických objektů např. zimovišť a líhnišť pro plazy.

Management vybrané lokality pro repatriaci jasoně červenookého - LIFE Apollo2020

Údržbu biologicky cenné lokality v Krkonoších, která byla vyhodnocena jako nejvhodnější pro repatriaci jasoně červenookého v rámci projektu LIFE Apollo2020, jsme započali již v roce 2022. Tento unikátní biotop hostí mnoho druhů Červeného seznamu, které preferují osluněný vápencový substrát v raném stadiu sukcese. Sukcese zde však již značně pokročila a skalnaté plochy zarostly nálety a již vzrostlými stromy. Předmětem tohoto projektu financovaného z národního programu "Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny" bylo tedy opětovné vytvoření raně sukcesních ploch a otevřených osluněných substrátů pomocí odstranění stromového patra a náletů.

Ochrana ohrožených druhů a biodiversity

Návrat motýlího krále aneb Mise Apollo pokračuje

Bezmála sedmiletý mezinárodní projekt LIFE Apollo2020 zaměřený na obnovu populací jednoho z největších motýlů Evropy jasoně červenookého, který v České republice před 100 lety vyhynul, spojuje výzkumné pracovníky, chráněná území, ochránce přírody a další důležité zúčastněné strany v kontinentálním bioregionu Rakouska, České republiky a Polska.

Přes zimu 2023/2024 jsme na vytipovaných krkonošských lokalitách pokračovali v navazujících pracích spočívajících v odstranění náletových dřevin a vyčištění zhruba jednoho hektaru plochy, aby zde mohly růst jak živné rostliny pro housenky, tak zdroje nektaru pro dospělé motýly. Do léta 2024 se na chovatelské stanici klíčového pracovníka celého projektu Miloše Andreše z Mezinárodní ochránářské skupiny JARO podařilo odchovat již třetí generaci jasoně červenookého. Z vajíček se vylíhlo cca 1500 housenek a po dokončení vývoje proběhlo další experimentální vypuštění desítek jedinců na určených lokalitách. Zdá se, že to není mnoho, avšak terén je zde extrémně členitý a nebezpečný, plný skalních převisů s velmi složitou dostupností. Též v chovu nastaly vážné komplikace, kdy z důvodu velmi vysokých teplot se třetí generace vajíček chovala jinak než ty předešlé, a proto jsme nemohli uskutečnit plánované vypouštění v plném rozsahu.

Nicméně výsledky monitoringů ukazují, že z přípravy prostředí pro jasoně začínají profitovat také další druhy vzácných denních motýlů Krkonoš, jako např. modrásek nejmenší a lesní nebo soumráčník čárkovaný, které zde na rozdíl od jasoně stále ještě žijí. Samotný projekt na ochranu jasoně červenookého tak přispívá ke zlepšení podmínek nejen pro motýly, ale i ohrožené orchideje, hořce a další druhy rostlin i živočichů.

Spolufinancováno Evropskou unií. Vyjádřené postoje a názory jsou však výhradně postoji a názory autorů a nemusí nutně odrážet názory a postoje Evropské unie nebo agentury CINEA. Evropská unie ani orgán poskytující grant za ně nemohou nést odpovědnost.

Bližší informace lze nalézt na <https://csophradec.cz/apollo> a www.pomaham-prirode.cz/apollo, Instagramu a Facebookovém profilu JARO - Ochranářská skupina.

Projekt LIFE Apollo2020 je financován z 60 % Evropskou unií, zbytek je zajišťován z vlastních zdrojů, kofinancováním našimi partnery, národními programy a dobrovolnickou prací.

Mezi projekty, které pomáhají financovat celou tuto záchrannou misi, patří:

Praktická opatření pro návrat motýlího krále jasoně červenookého

Jason červenoooký, ikona horské přírody a jeden z největších motýlů Evropy, čelil v tomto roce dramatickému poklesu svých populací jak v ČR, tak v zahraničí. Může za to dlouhodobé zarůstání a ničení jeho stanovišť v kombinaci s probíhající klimatickou změnou. Spustili jsme proto masivní záchrannou akci zaměřenou na pomoc nejohroženějším středoevropským populacím a jejich obnovu.

Tento projekt financovaný Ministerstvem životního prostředí, byl dílčím projektem kofinancujícím výše zmíněný program LIFE Apollo2020 a byl zaměřený na provoz chovatelského zařízení pro záchranný a výzkumný chov jasoně červenookého, monitoring habitatu, monitoring botanický i zoologický a osvětovou a výukovou činnost v rámci Citizen science kampaně a na školách. Z naší strany je projekt realizovaný na českém území Krkonoš.

Krkonošské motýlí království

V roce 2024 jsme uspěli v grantové výzvě Krakonošovy zahrádky financované Nadačním fondem Škoda Auto, prostřednictvím které jsme mohli zajistit management bezlesí na cílové krkonošské lokalitě pro jasoně, monitoring dotčených druhů a vytipování nášlapných kamenů, čímž prokazatelně došlo ke zvýšení míry biodiverzity na dotčených lokalitách a účinné ochraně konkrétních druhů. Celkově se dá zhodnotit projekt nadmíru uspokojivě, přičemž všechny jeho cíle byly úspěšně naplněny.

V rámci projektu také byly a nadále budou také připravovány podklady pro zhodnocení vhodnosti biotopů v rámci území Krkonoš na polské i české straně. Prošli a zmapovali jsme detailně okolí předpokládaných lokalit repatriace jasoně v rámci projektu LIFE Apollo2020, zmonitorovali jsme na několik desítek potenciálních nášlapných kamenů na podporu migračních koridorů.

Velice si vážíme naší spolupráce, která se nese v respektujícím a přátelském duchu a jsme moc rádi, že na toto dobrodružství nejsme sami! Společně totiž můžeme zachránit jednoho z největších motýlů Evropy, kterému hrozí brzké vyhynutí.

Třetí etapa záchranného programu pro jasoně červenookého

Realizace druhé etapy programu na záchranu jasoně červenookého financovaná Krajským úřadem Královéhradeckého kraje se sice omezuje na území Královéhradeckého kraje, svým dosahem ale pokrývá celou republiku. Cílová skupina i region se do značné míry překrývá s projektem LIFE Apollo2020, jehož je tento projekt součástí, svým charakterem ale přesahuje české hranice do Polska a Rakouska, kde probíhají další části záchranného programu LIFE, a také na Slovensko, kde velmi úzce spolupracujeme s BROZ a Štátnou ochranou přírody včetně správy CHKO na praktické ochraně jasoně červenookého, který zde stále ještě má životaschopné populace.

Primární bylo zajistit provoz, resp. financování chovatelské stanice pro již probíhající záchranný a výzkumný chov jasoně červenookého a úspěšně odchovat další generaci jasoňů. I přes závažné komplikace způsobené extrémně vysokými letními i podzimními teplotami se nám podařilo dosáhnout velmi dobrých výsledků. Na začátku sezóny 2023 jsme měli celkem 4000 vajíček získaných z chovu v roce 2022 v Barchově, ze kterých se vylíhlo cca 1200 housenek, z nichž se dále vylíhlo cca 480 imág. Nakonec jsme získali 6000 vajíček další generace. Z chovu vznikají detailní reporty, které sdílíme s partnery projektu a které budou dále replikovatelné vědecké obci a zpracované do podoby srozumitelné laické veřejnosti.

V roce 2023 jsme odvedli velký kus práce též v rámci mapování habitatů v místech, kde budou vypuštěni dospělí motýli a v identifikaci optimálních tzv. nášlapných kamenů s přítomností živých nektarodárných rostlin. Na živné rostliny jsme se tento rok zaměřili především, kdy jsme se snažili zapojit veřejnost do mapování rozchodníků, neboť zvláště rozchodník velký se jeví jako optimální potrava pro housenky jasoně červenookého, zejména v kombinaci s rozchodníkem bílým. Zjistili jsme, že situace s živnými rostlinami v Krkonoších není tak vážná, jak se předpokládalo, protože budeme moci tyto výzkumy zohlednit a navázat na ně i v dalších etapách.

Jedním z účelů tohoto projektu bylo zároveň posílení společenské angažovanosti v podobě přímého zapojení veřejnosti např. do monitoringu živných rostlin, vypouštění dospělců, vytváření motýlích zahrad na lokálních školách s naším výukovým workshopem, či formou účasti na výstavě motýlů ve skleníku Fata Morgana ve spolupráci s Botanickou zahradou Praha. Uspořádali jsme 10 osvětových akcí, 6 přednášek, z nichž 3 proběhly na základních školách. Navázali jsme spolupráci s učiteli ze ZŠ Vrchlabí a ZŠ Čistá u Horek, kde v následujícím období plánujeme podporovat výstavbu dalších tzv. Apollo zahrádek za účasti žáků i pedagogů. V neposlední řadě se jako zajímavý osvětový nástroj ukázala též vycházka pro začínající i nadšené botaniky a fotografy, kterou pro nás zorganizoval KRNAP. Nepřímé zapojení veřejnosti jsme zprostředkovali pomocí desítek mediálních výstupů publikovaných a sdílených napříč informačními kanály. Jeden z článků pro ukázkou můžete navštívit zde:

<https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/ochranari-z-hradeckeho-kraje-spustili-mezinarodni-akci-na-zachranu-motyla>

Záměrem projektu je návrat našich neohroženějších motýlů na území Prahy a jejího okolí. Projekt navazuje na předchozí kroky, které byly realizovány z jiných zdrojů a množství dobrovolné práce v minulých letech. Cílem této etapy bylo zajištění záchranného chovu hnědáka květelového a okáče skalního a jejich repatriace na pečlivě vybrané a rekonstruované pražské lokality Svah nad Žvahovem, Zmrzlík a Nad Maškovým mlýnem u Radotína.

Chovy obou druhů probíhaly dosud bez komplikací a v případě zdárného překonání zimního období, kdy bývají ztráty v chovech největší, budeme v průběhu roku 2024 postupně vypouštět na lokality oba druhy motýlů v různých stádiích vývoje. Po vytvoření úspěšného chovu a životaschopné populace budeme v následujících letech pokračovat v činnostech směřujících Návratu neohroženějších motýlů do Prahy.

Přírodní rezervace Zbytka

Předmětem tohoto víceletého projektu je komplexní ochrannářský management v Přírodní rezervaci Zbytka, konkrétně na lokalitách známých jako Poláčkův les, Hájkova slať a nově též Mackova louka. V roce 2024 se nám

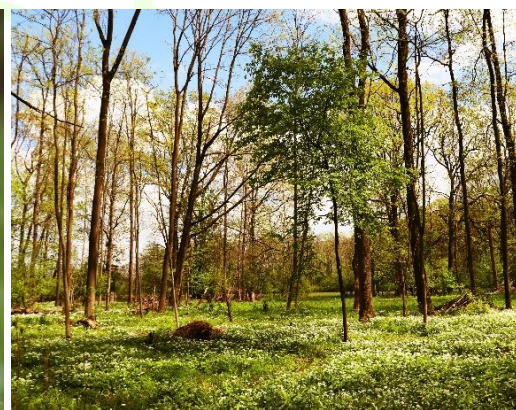

podařilo pokračovat v péči o rozšířená místa zásahu o pozemky získané do užívání naší organizace (Mackova louka) a zlepšení stavu lokality, která byla vybrána jako vhodná pro repatriaci hnědáka osikového v rámci schváleného záchranného programu.

Proběhlo též dvojí kosení travního porostu na výměře cca 1,07 ha a odklizení biomasy mimo přírodní rezervaci. Jednotlivé seče jsme prováděli tzv. superbiodiverzitním způsobem, tedy s přímou podporou specifických živných rostlin za účelem přípravy plochy pro repatriaci hnědáka osikového.

Současně s výše uvedenými zásahy jsme zajistili také pravidelný monitoring lokality, vyhodnocení vlivu dřívějších a plánování budoucích zásahů, dle možností také medializace prováděných opatření a další práce s veřejností v podobě dobrovolnických dnů, studentských brigád, odborných exkurzí či příspěvků na sociálních sítích.

Ekologická výchova a osvěta veřejnosti

Environmentální vzdělávání mládeže a osvěta laické veřejnosti je nepostradatelnou součástí naší práce. Prostřednictvím lokálních aktivit zvyšujeme povědomí jak o tuzemských, tak i mezinárodních environmentálních problémech, včetně možnosti se prakticky či zážitkově zapojit do konkrétních činností ochrany přírody a životního prostředí. V návaznosti na roky předešlé se rok 2024 nesl v duchu hojného využití sdělovacích prostředků, sociálních sítí, webových stránek, odborných exkurzí a přednášek.

Dobrovolníci, brigády, exkurze a přednášky

Pod vedením pobočky ČSOP Hradec Králové proběhlo v roce 2024 na různých lokalitách několik akcí s firemními dobrovolníky ze společností Kooperativa, ČSOB, Vodafone, T-mobile, ČEZ, Innogy, Mastercard, Unicorn, a to především prostřednictvím portálu Zapojímse.cz, provozovaným organizací Byznys pro společnost, a Hestia - Centrum pro dobrovolnictví, díky kterým se nám tyto firmy přihlásily a výrazně tak přispěli svou pomocí k vylepšení místních přírodních poměrů. Dalšími, kdo nás v roce 2024 přišli svou prací podpořit, byli studenti Přírodovědecké a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Gymnázia Náchod a účastníci tradičních brigád z řad široké veřejnosti. **Tímto všem účastníkům a organizátorům děkujeme!**

**BYZNYS
PRO
SPOLEČNOST**
BUSINESS
FOR SOCIETY

**CENTRUM PRO
DOBROVOLNICTVÍ**

Environmentální vzdělávání Na Plachtě

Tento projekt byl úzce zaměřen na zvýšení environmentální gramotnosti dětí a mládeže v Hradci Králové, a to prostřednictvím interaktivních přednášek a zážitkových terénních exkurzí s výkladem po této unikátní přírodní památce. Podařilo se nám zrealizovat 8 přednášek na základních školách v Hradci Králové na témata ochrany přírody a biodiverzity, přičemž jsme navázali spolupráci s učiteli ze ZŠ Jiráskova a Církevní ZŠ, a 1 exkurzi, které se zúčastnili studenti z Prvního soukromého jazykového gymnázia. Dohromady se těchto vzdělávacích akcí zúčastnilo přes 200 účastníků.

Tradiční brigády s exkurzemi Na Plachtě

Aby Plachta nezarostla a zůstala domovem nejen pro největšího vodního brouka světa vodomila černého, uspořádali jsme nejen jarní, ale také dnes již legendární podzimní brigádu přesně v půlce října, kdy nás opět čekaly klasické ochránářské radosti jako odstraňování náletových dřevin, sekání trávy, vyhrabávání stařiny a odklizení větví, kopání nových tůní pro obojživelníky, písečných dun pro včely a sbírání odpadků, a na závěr noční zoologicko-botanická exkurze. Dohromady se brigád zúčastnilo a ruku k ochránářskému dílu přiložilo až 300 lidí.

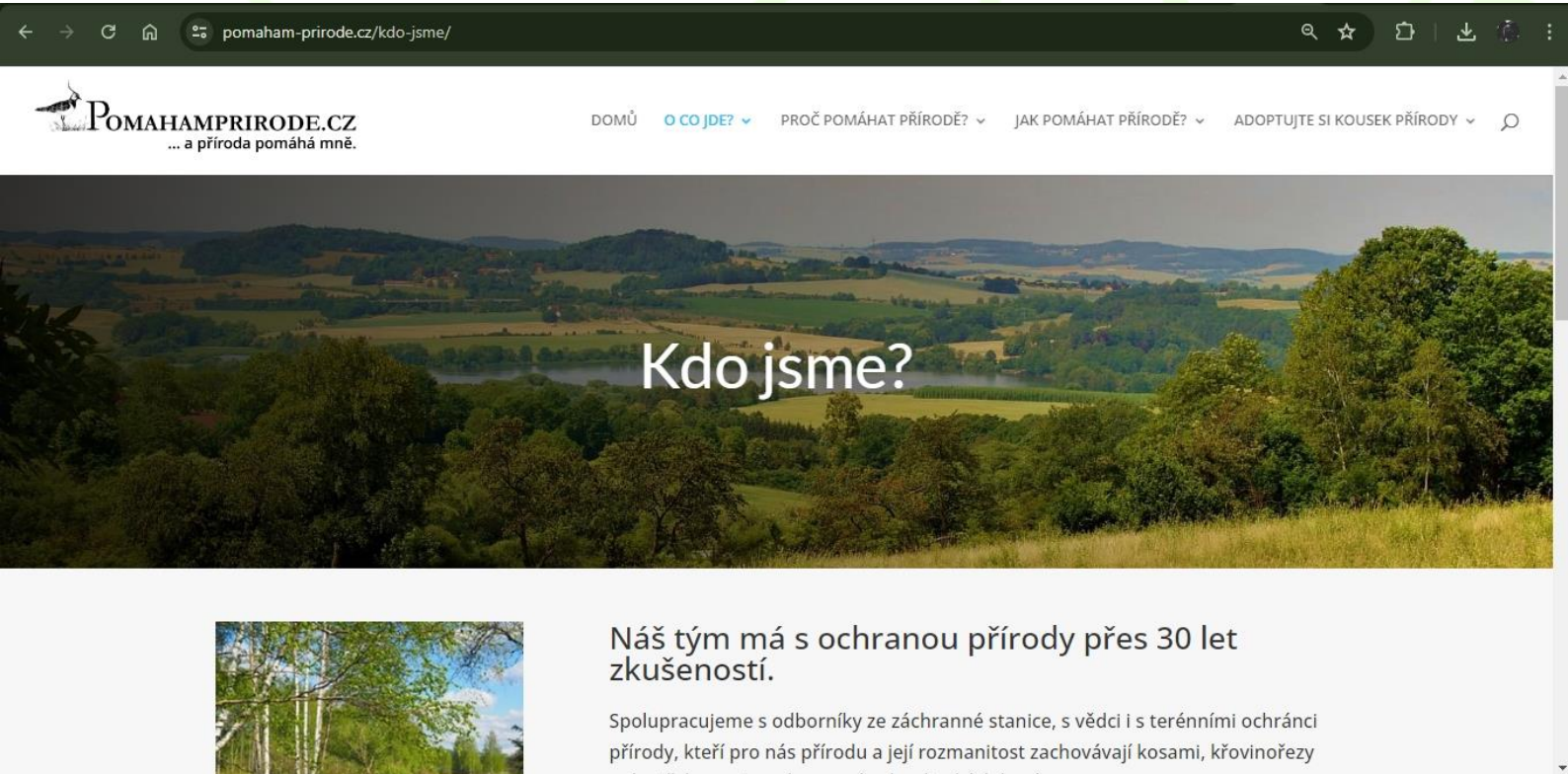
Kampaň Pomáhám přírodě

POMAHAMPRIRODE.CZ

Původním záměrem naší kampaně Pomáhám přírodě bylo oslovit především cílové skupiny, které se pohybují mimo „sociální bublinu ochrany přírody“. Ovšem po jejím spuštění v roce 2019 se záhy stala sama o sobě nosným programem a hlavním nástrojem naší osvětové a edukační činnosti.

Protože jsme v roce 2024 neuspěli se získáním prostředků na další rozvoj této vzdělávací kampaně, museli jsme ukončit další rozvoj této vzdělávací kampaně. Nicméně dále jsme alespoň udržovali chov tohoto webu.

Součástí kampaně je též Benefiční portál Pomáhám přírodě www.pomahampriode.cz, jehož prostřednictvím lidé mohli podpořit vybrané české projekty, které se přímo věnují ochraně přírody u nás i v zahraničí. Za své peněžní dary si mohli vybrat z široké nabídky ekologicky šetrných předmětů např. ptačí budky, krmítka nebo hmyzí hotýlky.

Ekokaravan

Unikátní autorský projekt v podobě mobilního přívěsu ochránců přírody s odbornými lektory, ekovýchovnými programy, herními vzdělávacími prvky a benefičními předměty na podporu ochrany přírody v roce 2023 uskutečnil celkem 50 osvětových dnů, kde s ochranářskými tématy přímo oslovil přes 5500 účastníků. Akcí, na kterých byl Ekokaravan přítomen, se zúčastnilo přibližně 15 tisíc návštěvníků. Porovnání čísel z minulých let ukazuje, že postcovidové ochlazení zájmu o veřejné akce zmizelo jako mávnutím kouzelné hůlky a náš tým ochránců na cestách tak mohl aktivitu Ekokaravanu opět naplno rozjet. Rádi bychom touto cestou poděkovali za spolupráci Parku Na Větví a Zooparku Stěžery za dlouhodobé umístění a umožnění provozu Ekokaravanu. Více informací o projektu najdete a stránkách www.ekokaravan.cz.

NA VĚTVI

ZOO PARK
STĚŽERY

Projekty Pomáhám přírodě a Ekaravan byly uskutečněny díky podpoře Statutárního města Hradec Králové a Královéhradeckého kraje.

Poděkování

Vážení členové, dobrovolníci, partneři, dárci a sponzoři ČSOP Hradec Králové,

dovolte, abychom při této příležitosti vyjádřili naší nejupřímnější vděčnost za vaši podporu během uplynulého roku. I díky vám a vaší vřelé angažovanosti jsme mohli realizovat mnoho nových projektů na ochranu přírody a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Vaše práce, neutuchající zájem a finanční či věcná podpora nám umožnily chránit a obnovovat ekosystémy, vzdělávat veřejnost o důležitosti přírody a podporovat biodiverzitu a udržitelnost. Vaše aktivní účast a zapojení při těchto aktivitách byly inspirující pro všechny zúčastněné, neboť jsme společně mohli šířit environmentální povědomí společnosti a motivovat další jednotlivce k úsilí pro ochranu přírodu.

Rádi bychom vyjádřili obrovské díky zvláště všem našim dárcům a sponzorům za jejich významný přínos, a především důvěru ve správnou věc. Vaše spolupráce nám umožňuje rozvíjet naše aktivity a dosahovat většího dopadu ve prospěch ochrany nejen české přírody, ale celé planety Země.

Ještě jednou děkujeme a přejeme mnoho úspěchů v roce 2025!

Blíž přírodě

Ministerstvo životního prostředí

Rozvaha v plném rozsahu ke dni 31. 12. 2024

Výčet položek
podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

ROZVAHA

v plném rozsahu

ke dni 31.12.2024

(v Kč)

IČ

07835256

Název a sídlo účetní jednotky

Český svaz ochránců přírody Hradec Králové

Průmyslová 727/12

Hradec Králové

50002

Česká republika

AKTIVA

		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A.	Dlouhodobý majetek celkem	1	49 382,72	49 382,72
II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	10	142 228,72	142 228,72
4.	Hmotné movité věci a jejich soubory	14	79 181,72	79 181,72
7.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	17	63 047,00	63 047,00
IV.	Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	29	-92 846,00	-92 846,00
7.	Oprávky k samostatným hmotným movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí	36	-43 946,00	-43 946,00
10.	Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	39	-48 900,00	-48 900,00
B.	Krátkodobý majetek celkem	41	2 224 026,99	1 721 934,50
II.	Pohledávky celkem	52	799,00	43 995,30
1.	Odběratelé	53	799,00	5 799,00
4.	Poskytnuté provozní zálohy	56	0,00	38 100,00
5.	Ostatní pohledávky	57	0,00	96,30
III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	72	2 223 227,99	1 677 939,20
1.	Peněžní prostředky v pokladně	73	895,00	6 124,00
3.	Peněžní prostředky na účtech	75	2 222 332,99	1 671 815,20
	AKTIVA CELKEM	85	2 273 409,71	1 771 317,22

PASIVA

		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A.	Vlastní zdroje celkem	1	1 822 260,72	1 312 868,99
I.	Jmění celkem	2	1 603 911,76	1 187 450,26
1.	Vlastní jmění	3	395 690,65	395 690,65
2.	Fondy	4	1 208 221,11	791 759,61
II.	Výsledek hospodaření celkem	6	218 348,96	125 418,73
1.	Účet výsledku hospodaření	7	x	-92 930,23
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	8	249 438,14	x
3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	9	-31 089,18	218 348,96
B.	Cizí zdroje celkem	10	451 148,99	458 448,23
III.	Krátkodobé závazky celkem	21	451 148,99	458 448,23
1.	Dodavatelé	22	709,99	821,23
4.	Ostatní závazky	25	52 000,00	0,00
7.	Závazky k institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	28	76 392,00	74 914,00
9.	Ostatní přímé daně	30	8 822,00	8 541,00
17.	Jiné závazky	38	313 225,00	374 172,00
	PASIVA CELKEM	49	2 273 409,71	1 771 317,22

Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu ke dni 31. 12. 2024

Výčet položek
podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY v plném rozsahu

ke dni **31.12.2024**
(v Kč)

IČ
07835256

Název a sídlo účetní jednotky

Český svaz ochránců přírody Hradec Králové
Průmyslová 727/12
Hradec Králové
50002
Česká republika

		Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni		
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby	2	228 957,80	0,00	228 957,80
1.	Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladových dodávek	3	66 055,44	0,00	66 055,44
4.	Náklady na cestovné	6	100 686,00	0,00	100 686,00
6.	Ostatní služby	8	62 216,36	0,00	62 216,36
III.	Osobní náklady	13	2 811 463,00	0,00	2 811 463,00
10.	Mzdové náklady	14	2 174 637,00	0,00	2 174 637,00
11.	Zákonné sociální pojištění	15	626 509,00	0,00	626 509,00
13.	Zákonné sociální náklady	17	10 317,00	0,00	10 317,00
V.	Ostatní náklady	21	243,70	0,00	243,70
19.	Kursově ztráty	25	243,70	0,00	243,70
	Náklady celkem	39	3 040 664,50	0,00	3 040 664,50
I.	Provozní dotace	41	2 402 294,50	0,00	2 402 294,50
1.	Provozní dotace	42	2 402 294,50	0,00	2 402 294,50
III.	Tržby za vlastní výkony a zboží	47	797 778,70	0,00	797 778,70
IV.	Ostatní výnosy	48	27 851,67	0,00	27 851,67
8.	Kurzové zisky	52	25,01	0,00	25,01
10.	Jiné ostatní výnosy	54	27 826,66	0,00	27 826,66
	Výnosy celkem	61	3 227 924,87	0,00	3 227 924,87
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	62	187 260,37	0,00	187 260,37
D.	Výsledek hospodaření po zdanění	63	187 260,37	0,00	187 260,37

Veřejná sbírka

Spolek má osvědčení k veřejné sbírce na dobu neurčitou číslo KUKHK-31067/SKZ/2019-9 s datem zahájení 11.5.2019. Výtěžek sbírky byl použit na pokrytí nákladů spojených činností, provozem a rozvojem našeho spolku a prováděním managementu biologicky cenných území a přírodovědných výzkumů, dále na realizaci environmentální výuky, vzdělávání a osvěty včetně environmentálního poradenství.

Pro získávání prostředků do veřejné sbírky využíváme dárcovského portálu Darujme.cz Nadace Via", jehož prostřednictvím je zajišťováno shromažďování a administrace příspěvků adresovaných na podporu neziskových organizací, resp. neziskového sektoru jako takového.

DARUJME.CZ

Výroční zprávu 2024 vydal v roce 2025 Český svaz ochránců přírody Hradec Králové

Kontakt: +420 608 271 234, info@csophradec.cz, www.csophradec.cz

Fotografie: archiv ČSOP Hradec Králové & Skupina JARO

Grafická úprava a sazba: Michal Jilma

MISE ZA NÁVRAT MOTÝLÍHO KRÁLE

Pomozte nám na svých výletech
do Krkonoš s hledáním živných rostlin
pro jasoně červenookého.

Stáhněte si aplikaci iNaturalist
a zaregistrujte se.

Připojte se k projektu **LIFE Citizen
Science for Parnassius apollo**.

Údaje můžete nahrát i později,
až se připojíte na Wi-Fi.

CO JSOU ŽIVNÉ ROSTLINY?

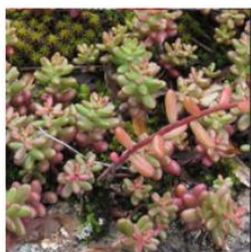
Jsou to rostliny, na které dospělý motýl klade vajíčka a kterými se následně housenky živí.

Pro Apolla jsou stěžejní tři druhy – rozchodník velký, rozchodník bílý a rozchodnice růžová.

rozchodník velký
Hylotelephium maximum

rozchodník bílý
Sedum album

rozchodnice růžová
Rhodiola rosea

Nebojte se, že je od sebe nerozeznáte. Aplikace sdružuje miliony profesionálních i amatérských vědců a nadšenců do přírody, kteří nález potvrdí nebo upraví. Proces sběru dat v rámci občanské vědy (Citizen science) probíhá souběžně s pozorováními prováděnými entomology a botaniky.

Více o projektu
Apollo

